

Column

Ken Kraaijeveld

De kuisheidspil

In deze tijden van onderzoeksvalorisatie moeten wetenschappers vindingrijk zijn. Ik loop dan ook al lang te dubben over hoe ik aan de resultaten van mijn onderzoek aan het paargedrag van de sluipwesp *Leptopilina clavipes* geld zou kunnen verdienen. Tot nu toe wilde dat niet erg lukken, maar nu ben ik er uit. Leest u even mee.

In onze eigen maatschappij hebben wij monogamie hoog in het vaandel staan. Ondertussen weet iedereen dat wij elkaar bedonderen bij de vleet (uw partner niet natuurlijk, dat begrijp ik). Bij ons is het seksuele conflict nog in volle gang. Dat zorgt voor een hoop gedoe. Menig echtgenoot zal wel eens hebben gefantaseerd over een vrouw die niet in andere mannen was geïnteresseerd, maar alleen met 'belangrijke zaken' bezig was.

... hoe zou er aan onderzoek
aan het paargedrag van
de sluipwesp *Leptopilina clavipes*
geld te verdienen zijn ...

Foto: Herman Berkhoudt

In het kort gaat een paring bij sluipwespen als volgt. De vrouw verspreidt feromonen en brengt daarmee de mannen het hoofd op hol. Een man voert een dansje voor haar op en als dat haar bekoort, dan mag hij zijn gang gaan. Vervolgens gaat ieder zijns weegs; de vrouw paart niet meer en gaat eieren leggen in *Drosophila*-larven, de man gaat andere vrouwen het hof maken. Heel leuk allemaal, maar niet meteen materiaal voor een spin-off bedrijfje. Maar wacht even. Die vrouw waar een halve minuut geleden de mannen nog om vochten, loopt nu rustig weg. Ze is niet meer geïnteresseerd in mannen: ze zal echt nooit meer paren.

Blijkbaar gaf die man iets mee tijdens die paring wat haar alle verdere lust ontnam. Mooi voor die man, want die weet dan zeker dat al haar kinderen (nou ja, de dochters dan), van hem zijn. Sommigen beweren dat het ook goed voor de vrouw is, want die zal nu haar tijd niet verdoen met het najagen van minnaars, maar zich met belangrijke zaken gaan bezig houden, zoals het zorgen voor nageslacht. Onzin natuurlijk, bedacht door idealistische mannelijke wetenschappers, dromend van een monogaam huwelijk. Natuurlijk is er voor die vrouw wel wat te halen bij andere mannen. Wat meer genetische variatie in haar nageslacht bijvoorbeeld. Of verzekering tegen spermatekorten. Ze heeft – helaas voor haar – het seksuele conflict verloren.

Terwijl hijzelf uiteraard wel anderen het hof mag maken. Zie daar mijn valorisatiekansen. Mijn nieuw op te zetten onderzoeksgroep zal gaan uitzoeken hoe die mannen van *L. clavipes* dat nou doen. We zullen het kuisheidseiwit isoleren, karakteriseren en patenteren. Als de beurs na vijf jaar op is, zal er een businessmodel klaar liggen om dit eiwit industrieel te synthetiseren en aan de man te brengen. Een pilotproject in Nederland zal worden afgerond en na nog eens vijf jaar zal het product op wereldschaal verhandeld worden. Allemaal dankzij mijn observaties aan parende sluipwespen!

Wat denkt u – klinkt als een klok toch? En nu ik erover nadenk zie ik nog wel meer mogelijkheden. Vrouwen van *L. clavipes* die geïnfecteerd zijn met *Wolbachia* hebben al in geen generaties een man meer gezien. Als je deze vrouwen een wilde Spaanse man geeft, dan paren ze nog sneller dan hun ongeïnfecteerde soortgenoten. Blijkbaar is hun kieskeurigheidsgen gemuteerd. Daar zit vast handel in....

Ken Kraaijeveld is onderzoeker aan de Vrije Universiteit Amsterdam.
ken@kenkraaijeveld.nl

Voor een filmpje over parende *L. clavipes* zie: <http://www.wetenschap24.nl/programmas/labyrint/nieuws/2011/323-orgasme/seksuele-losers.html>